

نمودهای اعتراض در شعرهای قرن چهارم و پنجم هجری (با تکیه بر دیوان اشعار ناصر خسرو قبادیانی و انوری)

مهرداد اصغر نیا حسن کیاده *80,

1396-06-30

چکیده شعر اعتراضی، نوع ادبی است که شاعر در آن از اوضاع و شرایط موجود انتقاد و برای تغییر آن راهکارهایی را بیان میکند. در ادب فارسی، از گذشته تا کنون شاعران بسیاری بنابر ویژگیهای درونی و شرایط اجتماعی - سیاسی که در آن زیسته‌اند اشعاری در انتقاد از وضع موجود در زمینه‌های فردی و اجتماعی چون ردایل فردی، روابط اجتماعی، حکومتداری، رفتار حاکمان و ... سروده‌اند. ناصر خسرو قبادیانی و انوری از جمله شاعران ادب فارسی هستند که در زمانهای پر آشوب از تاریخ ایران زیسته‌اند از اینرو در اشعارشان نمونه‌هایی بسیاری از اعتراض به چشم می‌خورد. در این پژوهش نمودهای اعتراض در شعر قرون چهارم و پنجم هجری با تکیه بر سرودهای این دو شاعر با روش توصیفی - تحلیلی و به هدف تبیین جایگاه آنان در شعر اعتراض بررسی شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که هر دو شاعر به سه بخش اصلی اعتراض به روزگار، اعتراض به اطرافیان و اعتراض به خویش پرداخته‌اند. همچنین در این میان مشخص شد که ناصر خسرو به دلیل رویکرد مذهبی و شرایط نامناسب زندگی که در اواخر عمر دچار شده بود نسبت به مسایل مذهبی بیشتر با دیدی انتقادی نگرسته از اینرو بیشترین تأکید او بر اعتراض به دنیا طلبان، نادانان و زاهدان و فقیهان است. در مقابل انوری که شاعری مداح بوده در بیشتر اشعار اعتراضی خود به اعتراض نسبت به ممدوحی که از حال مداح خود غافل مانده و همچنین شاعران و خادمان دربار که وظیفه‌ی خود را به درستی انجام نمیدهند پرداخته است.

کلمات کلیدی : واژه‌های کلیدی: ادبیات مقاومت، شعر متعهد، شعر اعتراضی، ناصر خسرو قبادیانی، انوری ابیوردی.

[Islamic Azad University, Rasht Branch - Thesis Database](#)

[دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت - سامانه بانک اطلاعات پایان نامه ها](#)